

5. Кіріленко О. Поняття “дистанційна освіта” і “дистанційне навчання” / О. Кіріленко // Педагогіка і психологія. – 2002. – Вип. 22. – С. 13-17.
6. Козлакова Г. Інформаційно-програмне забезпечення дистанційної освіти: зарубіжний і вітчизняний досвід: Монографія / Г. Козлакова. – К. : ВЦ “Просвіта”, 2002. – 230 с.
7. Корсунська Н. О. Дистанційне навчання: підходи до реалізації / Н. О. Корсунська // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Зб. наукових праць. – Київ-Вінниця : ДОВ Вінниця, 2000. – 486 с.
8. Кремень В. Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи) / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2003. – 216 с.
9. Национальный центр статистики образования (NCES), национальный обзор дистанционного образования [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nces/ed.gov/pubs/2000/2000013/pdf>.
10. Практикум дистанционного обучения / Под. ред. Кухаренко В.Н. – К.: 2003.

В.В.Слободяник,
кандидат психологічних наук,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

**ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМА АДАПТАЦІЇ КУРСАНТІВ ВНЗ ДО
УМОВ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Загально відомо, що однією з найголовніших педагогічних задач будь-якого вузу є робота з першокурсниками, яка направлена на більш швидку і успішну адаптацію до нової системи навчання, до нової системи соціальних відносин, до засвоєння нових ролей у суспільстві.

Завдання вузу в цей тяжкий період юнацького віку допомогти якнайшвидше і найефективніше адаптуватись до нових умов навчання, навантаження та влитись в курсантський колектив.

Проблема адаптації актуальна для всіх рівнів адаптації. Незважаючи на існуючу різницю в цільовому, змістовному та процесуальному компонентах, на кожному навчальному рівні, процес адаптації характеризується наявністю як специфічного, так і загального.

Категорія адаптації відноситься до числа найбільш загальних понять, що обумовлюють зв'язок живого організму із навколишнім середовищем [1].

Введене поняття «адаптації» у 1865 році Аубертом для позначення зміни чуттєвості при тривалій дії адекватного подразника, воно стало одним із центральних понять в науках про життя: філософії, фізіології, медицини та психології [2].

Детально вивчивши наукову літературу говоримо, що адаптація являє собою складне та багатогранне явище представлене конкретними потребами для додержання бази концепції, що лежить в основі різних підходів її розгляду[3].

Потреба адаптації у людини виникає ще тоді, коли вона починає взаємодіяти з якою-небудь системою в умовах конкретних розбіжностей в поглядах із нею, що породжує необхідність змін.

Існує багато поглядів щодо феномену адаптації. В загальному вигляді адаптація описується як пристосування необхідне для адекватного існування в змінних умовах, а також як процес включення індивіда в нове соціальне середовище, освоєння ним нових специфічних умов. Більшість дослідників

PC-31
PC-21
PC-11
Взвод

специфіку адаптації людини бачать в її здатності активної свідомої дії на оточуюче середовище.

Для адаптації в навчальному середовищі важливим є вміння швидко знаходити своє місце в груповій діяльності, свою роль в новому колективі, вміння знаходити в рамках існуючих умов можливості для прояву своїх інтересів.

Перший курс навчання є найбільш складним для курсантів, це пов'язано з процесом активного включення в нову сферу, тобто з адаптацією до навчання. Курсанти ще не зовсім усвідомили суть вимог, не оволоділи прийомами їх виконання. Проходить зміна попередніх моделей поведінки, формування нових звичок. Цей процес може супроводжуватись виникненням заперечу вальних психічних реакцій.

При вступі молоді люди входять в новий колектив, в якому їм важливо знати відповідне їх уяві місце. В середині групи починають складатися неформальні відносини, виникає почуття прив'язаності, дружби, але можуть виникнути і негативні моменти, особливо, коли в групі є «лідер» з негативним настроєм. Для такого лідера характерні жорстокість, егоїзм, прагнення підкорювати собі людей, отримати привілежії, на які насправді не заслуговує. В умінні протистояти такому лідеру велике значення мають вольові якості особистості. В групах першого курсу бувають курсанти, які претендують на роль неформального лідера, підштовхують інших на порушення дисципліни та порядку. Виникає протиріччя між первинними формами поведінки та вимогами статуту. На даному етапі виростає роль вольової регуляції, вміння стримувати емоції, контролювати свої дії. Характерним для курсантів першого року навчання є також протиріччя між об'ємом, новизною, складністю учбового матеріалу, з однієї сторони, відсутністю навиків та вмінь самостійної роботи в університеті – з іншої. Юнакам необхідно навчитись слухати та записувати лекції самостійно, вивчати та конспектувати літературу, якісно готуватись до семінарських

Приміщення
поверх.
Зона

занять. Покращується роль таких якостей як самостійність, відповідальність, вміння рівномірно ділити свій особистий час, ініціативність [4].

Велику роль відіграє формування в курсантів ціленаправленості як однієї із важливих волевих якостей. В ціленаправленості, на думку вчених, тісно взаємодіють три основні сторони:

- 1) змістовну, ідейну і ту, що виражає моральну спрямованість всього життя та діяльності курсанта;
- 2) волюву, як вміння ставити конкретні цілі, виявляти наполегливість у їх виконанні;
- 3) мотиваційну, що виявляє зміст цілей та способи їх досягнення.

Силову дію надає статутна організація служби, дотримання ритуалів, щоденне шиккування, перевірки, одягання форми викликають у курсантів позитивне емоційне перенавантаження, формують почуття належності до колективу.

Колектив надає великого впливу на розвиток особистості майбутнього рятувальника. В колективній організованій діяльності курсантів розвиваються близькі за змістом цілі, інтереси, мотиви поведінки, стає надійнішою професійна направленість. Якщо курсант не проявляє наполегливості в досягненні поставленої цілі, не досягає високих результатів в своїй діяльності, то колектив, як правило, силою колективної думки підштовхує його ставити нові цілі та досягати їх. Від згуртованості колективу може залежати рівень досягнення представників цього колективу [5].

Таким чином, робимо висновок, що волева регуляція грає не менш важливу роль в становленні спеціаліста на різних етапах засвоєння професії. Для успішного вирішення практичних задач при навчанні курсантів необхідною умовою є розвиток у них волевої регуляції, включаючи мотиваційну сферу особистості.

Проректор університету
завідувач кафедри
полковник служби

Література:

1. Бибрих Р.Р. Мотивационные аспекты адаптации студентов к учебному процессу в вузе// Психолого-педагогические аспекты адаптации студентов к учебному процессу в вузе: Сб. научн. трудов. - Кишинев: изд-во Кишинев, госуд. ун-та, 1990 - с. 17-27
2. Реан А.А. Психология изучения личности. Учебное пособие. – СПб, 1999;
3. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога. М.: Изд-во «Владос», 1998. - 384 стр.
4. Психология адаптации личности. Анализ. Теория. Практика / А.А. Реан, А.Р. Кудашев, А.А. Баранов. – СПб.: прайм-ЕВРОЗНАК, 2006. – 479, [1] – (Психология - лучшее).
5. Самоукина Н.В. Экстремальная психология. М.: Ассоциация авторов и издателей «ТАНДЕМ». Издательство ЭКСМОС. 2000. - 288 с.

В. Балябас,
заступник начальника курсу з виховної та соціально-психологічної роботи,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СПРАВІ ПІДГОТОВКИ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ КАДРІВ ДЛЯ ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНОЇ СЛУЖБИ

Забезпечення захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій природного, техногенного характеру і пожеж є одним із найважливіших завдань державної політики України в галузі національної безпеки та